

A NEMZETI MUNKA.

Irá: Szűcs József

a T. E. Sz. országos ügyvezető elnöke.

Uj célkitűzéseket utajit szabtuk meg, amikor egy hatalmas gondolat jegyében elindítottuk azt az országos mozgalmat, amely a magyar munkát tette az értékelés mértékére. A magyarságban duzzadó, alkotó erő és tehetség hiába keresett érvényesülést és elismerést a benne rejlő értékekért, eddig csüggedten tapasztalta, hogy az nem nyilatkozik meg abban a formában amelyet talán joggal megérdemel. Megingott a hit és a bizalom. Ezt az elvesztett bizalmat és hitet akarjuk visszaadni és beleplántálni a dolgozó milliók lelkébe. A politika kikapcsolásával egygyé akarjuk kövácsolni a széthulló magyar társadalmat és ezen keresztül megmutatni az utat, amely a nemzet gazdasági megújodásához vezet. Ennek az egységnek a megteremtése nem jelszó, hanem történelmi szükségesség. Fel kell ismerni mindenkinek a nemzet egységének átütő erejét, szemben a kis érdekcsoportokra rétegződött társadalommal. Amikor összefogást hirdettünk csak a helyzet tömörtelmeihez alkalmazkodunk és meg akarjuk alapozni a magyar jövőt.

Ebben a nagyszerű elgondolásban született meg a TESZ által rendezett Nemzeti Munka-hét, amely egygyé akarja fogni a magyar társadalmat, hogy a magyar értékek megbecsülésén keresztül lerakjuk alapjait az új egységes Magyarországnak. A nemzeti társadalom hitét, akarását és törhetetlen energiáját fejezi ki szemléltető módon a Nemzeti munkahét és egyszersmind rávilágít arra, a vitathatatlan tényre, hogy a trianoni béklyókban vonagló ország csak a teremtmény munkája erejének segítségével és alkotó erejének kifejezésével juthat el a feltámadáshoz.

A Nemzeti Munkahét a magyar társadalom seregszemléje lesz, egyben nagyszerű bizonyítéka a magyarélni akarásnak és élni tudásnak is. Egy táborba tömörítünk mindent, ami magyar. Mindent, amit a magyar ész, szellem és kéz tervezett és alkotott. A falu és a város szétválasztó különbségeit hidalja át az az országos esemény, amely a Nemzeti Munkahét keretében egygyé kövácsolódtott magyar társadalom összelelkészését jeleníti meg. Gömbös Gyula az ország miniszterelnöke és a TESZ vezéralnöke november 12-én vasárnap Budapestén a Kossuth Lajos-téren szótartó intéz a felsorakozott százvezetők és rajtuk keresztül az egész magyar társadalomhoz és megjelöli az utat, amelyet mindnyájunknak követnünk kell.

Az ország vezérének szótára rávilágít arra, hogy egymásra utaltságunkban, megtiprottságunkban csak a magyar munka lüktető ereje segíti keresztül az országot a nyomorúságos helyzetben.

Az ország minden érdekép-

viselete, mezőgazdasági és ipari szövetkezések és egyesületek kongresszusok keretében vitatják meg a legfontosabb problémákat és keresik a kivezető utat azoknak megoldásához. Felvonul a magyar ipar, kiállítja termékeit a magyar mezőgazdaság.

A Nemzeti Munkahét hatalmas ünnepe és aranyai olyan méretűek, amelyet még ebben az országban nem rendeztek meg. A nemzeti öntudat feltámadását jelenti és méri fel ennek az országos ünnepségnek ilyen impozáns kiteljesedése és jelenti azt is, hogy

Népszavazás.

Alig egy hónappal ezelőtt a pillanat gyorsaságával terjedt el az egész világon a nagy meglepetésként ható hír: Németország kilépett a Nemzetek Szövetségéből, visszavonult a leszerelési értekezletéről, a birodalmi gyűlést felfoszlatta és november 12-ére új választást írt ki. Mindezek a lépések az első órákban a szenzáció erejével hatottak, messzemenő következményeket vártak tőlük, de ahogy multak a napok és a hetek, hatások egyre csökkentek és ma már sehol sem tulajdonítanak nekik olyan jelentőséget, mint az első napokban.

Nem tulajdonítanak, mert a Nemzetek Szövetségénél talán csak a leszerelési értekezlet betegesebb intézmény és tengődésükön nem sokat segítené Németország részvétele sem. Hiszen a Népszövetségben képviselt államok területén a világnak felét sem teszi ki, a hét nagyhatalomnak nevezett országból három, az Egyesült Államok, Oroszország, Japán már nem tagja ennek a testületnek

testvéri sorsközösségben tömörül az ország minden polgára, akkor amikor nemzeti létünk megalapozásáról van szó.

A nemzet legértékesebb rétegét a magyar vidéki kispolgárt és termelőt ott akarjuk üdvözölni a magyar munka ünnepén, éppen ezért a vidék számára olcsó utazást biztosítottunk. Bizom abban, hogy az egész magyar társadalom szíve dobban meg ezeken a lélekemelő ünnepségeken, amelyet a magyar munka megbecsülése érdekében rendeztünk meg. A T.E.Sz. szeretettel vár és hiv mindenkit a Nemzeti Munkahét, hogy minél hathatósabban és eredményesebben bizonyítsuk és formáljuk tette azt a vágyat, hogy élni akarunk.

s most Németország kilépésével a nagyhatalmak többsége nem tördök azzal, hogy mit csinálnak Genfben. Talán szeretnék ugyan tudni, hogy mit csinálnak ott, de azt rajtuk kívül más sem igen tudja. Az apró-cseprő ópium- és leánykereskedelmi, meg rabslugaellenes és hasonló egyezmények létrehozásán kívül ez a költségtes testület egyebet nem igen tud felmutatni, ha csak azt nem, hogy Genfben új népszövetségi palotát létesít. Ezzel is jó lesz szietni, mert ha a dolgok így folynak tovább, a Népszövetség léte nem fogja megérni a palota felépülését.

A leszerelési értekezletnek, ha lehet, talán még sármalassabb a helyzete. Nem csoda, hiszen a Népszövetségtől, a beteg szülőföldről származott, még betegesbb magzat. Ágya körül ott állnak a legkülönbözetű orvosi és a kórházak mégis egészen reménytelen. Csodaszert várni ma már nem lehet s nem hozza gyógyulást Németország segédkezése sem. A jelenlegi helyzet szerint a

meddő viták termékenyülni nem fognak, hangjuk majd egyre halkul s lassan belevesz az egyre fokozódó legyverkezés zajába.

A német kormánynak mind a két intézménytől való visszavonulását éppen ez a meddőség okozta és a mostani vasárnapon megkérdi saját népét, hogy helyes-e ezt az eljárást. Az előjellekből következtetve megszűntek a pártok, ma csak egy párt van a nemzeti egység, ma a szavazás csak igen, vagy nem lehet, helyes-e a kormány politikája, vagy nem, más pártja ellenben szavazatot adni nem lehet. Más párt hiányában az új birodalmi gyűlésbe csak a nemzeti szocializmus képviselői kerülhetnek s ezzel most van az eddigi kormánypolitika folytatására. Hitler maradhat az ország élén s a népszavazás inkább csak a külföld felé fog irányulni, azt fogja megmutatni, hogy szaporodnak-e, vagy fogytak azok a milliók, amelyek a legutóbbi választáson uralomra juttatták a nemzeti szocializmust.

A német belpolitikában ugyanis, úgy látszik, szűnőben vannak a gyökeres átalakulás idejében tapasztalt külön-gesek, külpolitikai téren azonban határozottan rosszabbodott a hitleri birodalom helyzete. Az utóbbi években szövetségeseinek tartott Oroszország a franciák oldalára állott, Olaszországgal szemben is megromlott a barátságság viszony az Anschlusz-propaganda miatt, Anglia szintén tartózkodóbban viselkedik most a német törekvésekkel szemben s az eddig is lennállott német-francia ellentét még jobban kiéleződött. Németország ma úgy-szólván teljesen elszigetelten áll Európában, annyira, mint egyik előbbi kormány alatt sem.

Hitlerre éppen ezért elsősorban külpolitikai téren várnak nagy feladatokat. Kibékíteni a többi nagyhatalmat, meggyőzni őket politikájának békés szándékairól és együttműködési alapot teremteni a közös megoldásra váró kérdések számára. Ha népe többségének bizalmát elnyeri, feladata mindenestre könnyebbé válik, de ha a várakozás ellenére ez nem következik be, akkor nem maradhat más hátra, minthogy levonja ennek következményeit.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Elmondotta: Dr. Vilmos Gyula ügyvezető tisztiorvos

Báthori István szobrának leleplezési ünnepségén.

A magyar faj géniusának őrtüzet gyújt ma Salgótarján közönsége, őrtüzet, melynek szikráját évszázadok óta szunynyadó parázs pattantotta ki magából. Báthori István születésének 400-ik évfordulóját két nemzet ünnepli. Az egyik benne a maga ujjáéledésének és feltámadásának zálogát, a másik porbasujtottságában örömteli szívvel dicső emlékü fiat. Ünneplik mint nagy hadvezért, ki kardjával két nemzet fiait élén szerzett hervadhatatlan babérokat. Ünneplik mint uralkodót, ki hazájának biztos kezű, nyílt szívé fejedelme, második hazájának Európá keleten nagyhatalmi állást biztosító uralkodója volt. Ünneplik mint politikus, ki rendíthetetlen biztonsággal, páratlan éleslátással, bámulatos tapintattal építette ki országainak hatalmát és tekintélyét, hogy merész álmait valóra válthassa. Ünneplik mint embert, aki egyetemes és örök érvényű lelki adottságaival két nemzet eszményképévé vált. Mi magyarok, akik itt összegyűltünk, nem a mult nagyságának glóriás alakjait akarjuk csak benne látni, hanem bele akarunk látni lelki mélységeibe, tudni akarjuk azokat a lelki, szellemi, erkölcsi pilléereket, amelyekben felépülhetett a nagy uralkodó, a hírneves hadvezér és a nagyvonalú politikus.

Ezen tüneményesen fénylő adottságainak forrása a magyar föld. Az a magyar föld, melynek minden kalásza, minden erdeje, minden patakja az őszintesé-

get, a nyíltságot, a hűséget, a szeretetet susogja. Magyar volt fájának minden ékes tulajdonsággal gazdagon felruházva. Magyar volt, ki komolyan hitt a magyar nemzet hivatásában, szent komolyságával hitet öntött belé, reményeit erősítette. Magyar volt, ki nemzete elé egy magasztos célt tűzött ki, törekvéseit és tevékenységét egy közös cél felé irányította.

Báthori Istvánnak sohasem volt időszerűbb szobrot állítani, mint éppen elessétségünk e válságos napjaiban.

Lelkiavalság győtri a világot. Lázás izgalommal keres új eszményeket s mert megtárgalta a régiekkel minden közösséget, az órvény szélén megrendülve néz a távoli ködös életcélok felé. Ebben a borzalmas lélek- és világégesben a magyar reszkető kézzel, áthatatos lélekkel gyújt örök mécses annak a lelkeségnek, mely tartalommal tudta megtölteni életét, mely biztonságossá tenni tudta multját, jelenét és jövőd életéjét.

Kulturák omladoznak, a szellemi világ pusztulóban, az egyéniség csillaga hullóban. Ebben a leáldozó kulturában mi magyarok szöveteiket gyújtunk egy szellemnek, s életünk tengelyébe állíthatjuk be azt, akinek szellemi értékei nemcsak, hogy meg nem rendítenek azok valóságában és ható erejében, hanem amely szellemet bátran odaállíthatjuk a láz-álmában vergődő világ elé, mint követendő eszményképét.

A gyűlölségtől, a hatalomvágytól

ködös látású nemzetek ma csak a jelennek élnek. A multat elvetették, a jövő az egyetemesség ideáljai és célkitűzései nem érdeklik őket. A megtiprot, megalázott, megcsontított magyar mégis töretlen lélekkel a magasságokba néz, úgy érzi, hogy egy nagy kincset, tüneményes csillogó drágakövet őriz, mikor fájának nagyjait örökíti meg. Nemzeti eszméit, amelyeket századok folyamán termelt ki magából, mint szép és örök értékeket, a halhatatlanság igazgatóit hajtja meg akarja örökíteni, hogy azok túl-élve véges emberi életünket, hirdessék e nemzet magasztos hivatását, jövőjébe veletl hitét.

Te dicsőséges faj. Te heroikus nemzet. Te nagylelkű magyar. Lelked lobo-gásával mutatsz szellem-utat a világnak, te, akinek értékei napfényre hozását oly kegyetlen béklyókkal lehetetlenül tették, te, akinek szellemisége kifejlődését az agyát sorvasztó nyomorral és kétségbe-eséssel kiapasztani igyekeznek. Lélek áradása állás be, az egyéniség sűrű-zását engedged magadra hatni, mert éred, hogy amikor ezekre lélekkel, éle-tel, erőt, hitet merítesz, tudod, hogy ezek a történelem-alakító tényezők és nem a tankok, a földalatti páncélvé-arak, a halált okádó harci gézok, amelyek egy nemzet jelen hatalmát megerősíthetik, jövőjét azonban nem munkálthatják. Test-veireim! Mi, akik Európának évszázado-kat megadtuk a szellemi fejlődés le-hetőségét, adjuk meg Báthori István jel-

lemén keresztül az ujjaledés lehetőségét is.

Az emberi történet, az emberi lélek története. S ha a történelem sötét éjszakai szakadt is a magyarságra, homályba borította hajdani nagyságát, ha barbárság váltotta is fel a civilizációt, a lélek jogát és elsőbbségét az örök érvénynek az ideiglenessel szemben való fölényét, nem szűnik meg mint legméltóbb emberi és történelmi célkitűzés minden ellentmondással szemben is hangsúlyozni.

Báthori István alakja a magyarság történelmi elhivatottságának legszebb bizonyítéka. Báthori István a magyar igazság leghatározottabb szószólója. Eszre kell vennie a világnak, tudomásul kell vennie, hogy él egy nemzet e nap alatt, mely minden időkben adni tudott az emberiségnek olyan egyéniségeket, akik nemcsak fajuknak, jellegzetesen kiváló tulajdonait és tehetséget dokumentáltak, hanem akik történelmet is tudtak csinálni. Eszre kell vennie a világnak, hogy ez a régen büszke, öntudatos, határtalan önbizalom faj mérhetetlen szenvedés és nélkülözés közepette egyenes derékkal, büszke daccal, emelt fejtel tekint azokra, akikben a maga fajiságának kristályosodását látja.

A magyarság ezen értékei, amelyek az egész világ ámulatát kivívták, azokra az erődreket vezethetők vissza, amelyek mint örökké kiapadhatatlan források tisztavízű csermelyként jártak át a magyarság megpróbáltatásaitól sokszor elernyedtet.

Báthori István szobra nekünk nem emlékmű, melynél áldozni jövünk szellemének, Báthori István szobra számunkra a magyar éltük arcképe és érvényesülési tudásnak élő szimbóluma. Ez a szobor nem a mult felejtethetetlen nagyságának álmódosítására hív bennünket, ide nem sohajtozni jövünk a soha vissza nem térő magyar mult felett, ide fogadalmat jövünk tenni, megértesíteni magunkat Báthori István szellemével, hogy addig nem nyugszunk, míg bennünk Báthori izzó magyarság kemény eleven erővé nem válik. Ez a szobor élő tiltakozás itt, az ideiglenes határszelen, hogy a magyarság értékei kitörülhetetlenek, hogy a magyarság hisz történelmi elhivatottságában és hisz annál nagyobb hittel, minél erősebben kovászkodik ez a szenvedések és megpróbáltatások kohójában. Ebben a szoborban a magyarság vágya, hite, reménye, álma öltött testet. E szobor a mult dicsősége, a jelen erőt adó tényezője és a jövő reménye.

Ma, az ezereves magyar rögön irtó hadjárat indult meg mind az ellen, ami szellemben, kultúrában, históriában magyar. Ledönthették, szétrombolhattak minden emlékművet. Történelmünket megmamisították, de nem tagadhatták le ezereves nemzeti multunkat, lelkiismeretüket el nem alathatták, új történelmet nem csinálhattak. A história-csinálás utja nem a tagadás, nem a rombolás, nem a más értékeknek töntrétele, hanem a magunk lelki gazdagságának a megmunkálása. Ebben a szellemben emel szobrot a magyar nemzet Báthori Istvánnak s amikor ezt cselekszi, históriát ír.

Históriát ír, mely évszázadok lelkeit kapcsolja egybe, a mult eszméi és lelki értékeivel betekenyíti meg a jelent, megmutatja megújulásunk útját.

Kell hogy ezek a szoboralkítyák a határokon átvilágítsanak, mert ellenségeink csak akkor félnek tőlünk, ha különbe vagyunk mint ők, ha feltekintenek reánk, barátainknak csak annyit érünk, amennyit erényeink s idegen rabslágban sínylő testvéreink csak úgy vonzódnak nekünk mihozánk, ha nemzeti erényeink, erkölcsi hagyományaink régi fénye ragyog át hozzájuk.

Báthori István acélos szíve tüzei katonáinkat, hogy elhaladva szobrod előtt az elszánt készség pirájával arcukon készüljenek a végső diadalra.

Báthori lelke emeli fel elcsüggenésünkből, buzdítja a magyar lélek magaslatos feladatainak teljesítésére, adj erőt emberfeletti terheink elviselésére, növelj tudjunk, hogy imádságos lélekkel bízni tudjunk a magyar feltámadásban!

Siremlék-avatás.

Nov. 1-én d. u. 3 órakor szentelte meg Traut Páter esp. plébános, a kath. Kőr elnöke, néhai Herczegh József, c. kanonok, plébános siremléke: a temetőben. A két plébánia hívei, a katolikus Kőr tagjai lobogóval vonultak a papssággal a szép siremlékhez, ahol Traut Páter esperes-plébános megható szavakkal emlékezett meg a külső érintkezésében kissé hideg, de annál melegebben érző megboldogultról, akit osztatlan tiszteltet vett körül e város minden rendű és rangú társadalmi, felekezeti különbség nélkül.

A mélyértelmű beszéd után megszentelte az emlékművet a plébános, majd imádsággal fejeződött be a kegyeletos aktus. A gyertyák száza borították el a sírt, melyet szerető kezek ezalkalommal virágerdőbe öltöztettek.

A nagy tömeg ezután a temető keresztjéhez vonult, ahol gyászruhás papsság élén P. Marián plébános mondott a borongós szomorú időben lélekemelő virágok szomorú időkben lélekemelő vi-

gasztáló beszédet, majd a libera bánatos melódiaja szállt ezrek ajkáról az Ég felé.

Virágdíszbe öltözött minden sir, tenger nép gomolygott a város által megjelölt utakon s a mindenki keresztjét fényárba öltöztette a távolvókért gyújtott gyertyák nagy tömege. — A Hősök sírházhoz és a 25-ös emlékműhöz a városi töltőbizottság adott díszseregét és faklyás kivilágítást. Mindenütt virág és gyertyafény, a tisztelők rópmái teszik méltóságjeljesen megbátóvá ezt a szomorú emlékezést, melybe csak a feltámadás hite világít bele örök fényével. — A temető feljáratánál a koldusok gyertyás, szomorú csapala térdelt hosszú sorban. — Mire a 7 órai harang megkondult, a temető élő népe, miként a gyertyák fénye is megfogalkozik, csak a rendőrség járja körül meg egyszer a temetőt, ahol szegény gyermekek szedegélik össze a földre ültetett gyertyamaradékokat, hogy a sötét, hideg kis lakásokban tovább világítsanak, legalább ezen az estén, a holtak emléke iránt megnyilvánuló szeretet.

Salgótarján Báthori István nagyságához méltó ünnepséggel leplezte le a nagy király szobrát.

Bóna Kovács Károly gyönyörű alkotása a lengyel-magyar egymásra-találás büszke hirdetője a trianoni határvárosban.

Az egész héten zuhogott az eső. A kopár őszi tájak, lombtalan árva erdők felett szüntelenül fekete felhők gomolygáltak. Olyan volt a város ebben a komor, esős, csatagos, vigasztalan napokban, mint maga az örök reménytelenség. Ilyenkor összel úgy is tuztoltan érzékeny az emberi lélek. Úgy látja, mintha a naplapon, fénytelen, rövid napok is a reá szakadt bánat szomorúságától fakultak volna ennyire kopottak.

És ezeken a reménytelenül sivár napokon tavaszi láztól melegeitit szív az utolsó simításokat végezték azon a Báthori szobron, amelynek november 5-i leplezésére kiragygott a nap, dalba fogtak a nyár ittrekelt madarai, megnyultak a hegyek és kivirágzott a lelkekben a felmagasztosult reménység. Nem kellett hozzá csak egy kis napugár, csak valami, a levegőben láthatatlanul simogató kéz, hogy megérezze Salgótarján szívének, lelkiségének, könnyein keresztül az egész szent magyar föld, hogy ma nemcsak a nagy erdélyi fejedelem és lengyel király, Báthori István szobrát állította fel itt Salgótarjánban a társadalmi áldozatkészség, de 400 év vérzivataros távollásán, egymásra-találásán és eltávolodásán túl, mint akkor a baráti együthaladás boldog útjain ma újra egymásra talált lengyel és magyar! Báthori István fajtájának ez a testvéri lélek ölekezése a magyar ég fekete égboltján az a feltámadást jelentő napugár, ami a természet halálának az első tavaszi nap. Éledni, hinni, reménykedni, szeretni, imádkozni, lelkesedni, áldozatot hozni, nőni kezd tőle, nőni, nőni — Nagymagyarországig!

A napugrásas észutól a feléltől szakkadatlanul hullámozt a szobor leplezési ünnepségére igyekvő közönség. A képviselőtestület élén Dr. Förster Kálmán polgármester haladt a vármegyei képviselőtestületben megjelent Dr. Baintner Ottó főispán titkár, a testvér város Balassagyarmat üdvözlését hozó városi főjegyző Dr. Vannay társaságában. A katonák, frontbarcosok, hadirokkantak, az Ipari testület, OMKE, a különböző hivatalok, vállalatok, testületek, hatóságok, iskolák ünnepi sokasága és az egész város aprajánagyja jelenléte adta az ünnepi festői keretet a vásárnapi nap komolyságához. A girlandos oszlopok között fehér lepellet borította állt már a szobor. A szónoki emberlyen megafon: a Szántó-Testvérek felállította Standard hangszórók csak emeltek a várakozás méltóságjeljes perceit. Ebben a bensőséges hangulatban a lélek visszaszállt a multba és a történelem arany lapjain merengett, amikor Vilczel Richard h. karnagy vezetésével a bányatársulati zenekar a Hísegyek ünnepesen szórnyál akkordjaiba kezdett. Lukács György v. b. t. t. nyug. miniszter, a Báthori István Emlékbizottság fahatáratlanul lelkes elnöke, (akinek Salgótarján a szobor létrehozása körül különösen so-

kat köszönhet, nagy hatású, lelkes megnyitójában állandó tetszésnyilvánításoktól megszakítva, többek között a következőket mondotta:

400 éve annak, hogy Báthori István Erdély dicsőséges fejedelme, a lengyelek legnagyobb királya meglátta a napvilágot; hogy azután értékes életével két nemzet történelmének szabony irányt. Mi magyarok ennek a 400 éves évfordulónak alkalmából nemcsak azért elevenítjük fel Báthori István emlékeztét, mert a verünkkel való vért tiszteltük a nagy hadvezérben, a kiváló államférfiában, hanem azért is és pedig elsősorban azért, mert hazánk mostani szomorú helyzetében nem tudunk ellentánni az ő dicsőséges emlékének, büvkörébe ragad bennünket az, aki a maihoz sokban hasonlító helyzetben olyan korszakban, amikor Magyarország részekre tagoltan három külön uralom alá tartozott, a maga szűkebb hazájának fejedelmi székét töltötte be. De azonfelül kiterjesztette egy szomszéd hatalmas nemzetre a magyar-ság fölényét, annak a magyar nemzetnek erejét, amely meg a nemzeti széttagoltság idején is, mint ahogy Báthori István lengyel király idején is tudott történelmileg érvényesülni. Báthori István nemcsak, hogy megőrizte a maga hazája integritását, hanem az ő uralkodása a lengyel nemzet ujjaledését jelent. Báthori neve és emlékezete elválaszthatatlan az integritás fogalmától. Báthori István lengyel országot megmentette és századokra nagygya tette buzdítást merítsünk emlékeztétől arra, hogy rendületlenül folyassuk küdelmünket a világegyetem leggyönyörűbb földrajzi és gazdasági szépségét alkotó 1000 éves Magyarország visszaállításáért.

A Róm. Kath. Olvasókör dalárdája Schmelzer Miklós karnagy vezetésével mély átézéssel, lelkesen és lelkesítőn énekelte el a Báthori indulót.

Az ünnepi beszédet Dr. Vilmon Gyula városi tisztiorvos tartotta. A beszéd szépsége, komolysága és szebb-jövőbe vetett hite mély hatást váltott ki a nap komolyságát szíve mélyéig átértett hallgatókban. Dr. Vilmon Gyula beszédjét lapunk más helyén teljes egészében leközöljük.

Az ünnepi beszéd lelkes hangulatában lehullott a lepel és előttünk állott a mi verünk, a lengyelek hős királya, Báthori Istvánnak markáns, komoly alakja, úgy ahogy őt a történelem képei ábrázolják, bokaig erős fejedelmi kontómban, pajzsával a kezében, forgós kucsmával a fején. Arca az érbe öntött elazántás és erő. Bóna Kovács Károly bámulatos élet-hűséggel mintázta meg az emlékképből így előtérítve Báthori Istvánt.

A magyar és a lengyel himnuszok ünnepi, imádságos hangjai alatt megdobogt a sok magyar szív. Ennek a dobogásnak a visszhangja éreztük el fog

indulni a Kárpát bércein túlról a magyar dombok és síkságok felé.

Utána dr. Förster Kálmán polgármester lépett a szónoki emelvényre, hogy az alábbi belső tüztől áthatott beszédjével átadja a Báthori István fenséges történelmi alakját és szellemét sugárzó szobrot megőrzésre a nagy lengyel király nevét viselő 7 hónap kerékpáros zászlóaljnak.

Mélyen tisztelt Közönség!

Mint a salgótarjáni Báthori István szoborbizottság elnöke legyen szabad ebben az ünnepélyes órában itt a nyilvánosság előtt köszönetet mondanom mindazoknak, kik e szobor létesítését lehetővé tették.

A szobor felállításának nemes eszméjét a Báthori István budapesti emlékbizottság vetette fel. — Amikor ezen immár teszt öltött eszme felvételéről és szíves támogatásukért hálás köszönetet mondunk, egyáltalán az egész város nevében szíven mélyebből üdvözölöm az országos emlékbizottság itt megjelent tisztelt tagjait és azok élén a bizottság elnökét, Lukács György Öngyerméltóságát.

Legyen szabad egyuttal a testvér lengyel nemzet képviselőtestületében gróf Milcseszy Kázmér attassé Örméltóságát őszinte tisztelettel üdvözölnöm.

Kérem a Honvédelmi Miniszter ur képviselőtestületben megjelent Kegőczy Sándor alezredest urat, adjon kifejezést köszönetünknek Öccelenciaja előtt azért, hogy a szobor felállításához szükséges területet rendelkezésünkre bocsátani szíves volt s ugyancsak az alezredest urat kérem arra is, fogadja a város közönsége köszönetét azon lelkes munkáért, melyet a m. kir. 7 honvédekékpáros zászlóalj végzett e szobor felállításá érdekében.

Hálás köszönetet mondok a Báthori esten szerepelt művésznöknek, művészeknek s az est rendezőinek, Nógrád és Hont egyesített vármegyék főispánjának, alispánjának, — üdvözölöm a képviselőtestületben megjelent Dr. Baintner Ottó főispán titkár urát — köszönetet mondok a Salgótarjáni Közsézbánány és a Rimamurányi Vasúri R.-t. igazgatóságának, a Salgótarjáni Sport egyletnek, a Salgótarjáni Bányatársulati Torna Clubnak, a város adakozó közönségének, a mai ünnepély rendezőinek és ezek sorában elsőként Háasz József százados urnak és dr. Holcsék Béla főjegyző urnak és utólagára, de nem utolsó sorban Bóna Kovács Károly tehetséges szobrászművésznöknek, valamint mindazoknak, kik lelkes munkájukkal és áldozatkészségükkel lehetővé tették azt, hogy mi itt Salgótarjánban Báthori István szobrát leleplezhettük.

És amikor még Balassagyarmat város kiküldöttét, többi vendégeinket, valamint városom közönségét is szívből köszöntöm, ezennel átadom a szobrot a m. kir. honvédekékpáros zászlóalj igen tisztelt parancsnokának.

Alezredest Ur! E város hazaiias közönsége, e szobor létesítésével hódolattal és kegyelettel adozik a nagy lengyel király és magyar fejedelem dicső emlékének. A Báthori István nevét viselő zli. tisztikara és legénysége valahányszor e szoborra néz, érezze mindenkor azt, hogy a magyar polgári társadalom szívében, lélekben és célkitűzésben összerorrott a magyar katonával. Kisérje közös törekvésüket a Magyarok Isteneinek áldása.

A nagy magyar mult hősei emlékének megbecsülése adjon erőt a magyar jelen ifjúságának a boldogabb, szebb magyar jövőndő eléréséhez.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után Kegőczy Sándor m. kir. honvéd alezredest, a Báthori István 7 honvéd kerékpáros zászlóalj parancsnoka nagy éljen és taps között emelkedett szólarra és szünni nem akaró lelkesedés között tett írtat a magyar feltámadás mellett.

Vitéz Jákai Gombóc Gyula kir. honv. min. ur képviselőtestületben örömmel és köszönettel veszem át Báthori István Starján város által a m. kir. honvédség részére felajánlott gyönyörű szobrot.

Mint a Báthori István nevét viselő 7. honvéd zászlóalj parancsnoka pedig ünnepélyesen fogadom, hogy gondozásomra bízott szobrot nemcsak híven megőrzöm, hanem örök becsben is tartom.

Szebb és méltóbb helyen talán nem is állhatna e szobor, mint a Báthori kerékpárosok laktanyájának közvetlen közelében, ahol mint egy óriási felkiáltó jel hirdeti Báthori István nagyságát és dicsőségét.

Báthori nagy lelke pedig közöttünk lebegve inspirál és buzdít bennünket, hogy majdan a tettek mezején, az ő dicső

A világháború, amilyenek én láttam.

Most jelent meg József főherceg „A világháború, amilyenek én láttam” című művének VI. és VII. kötetét, amelyből néhány érdekese szemelvényt az alábbiakban közlünk:

1918. június 13. Az olaszok látszólag nehéz tűzérőket az én 17. hadosztályom előtt visszavonják. Ennek két oka lehet: 1. mert máshelyütt sejtve a mi főtámadásunkat, oda viszik: 2. hogy megtudják, hogy gázzal fogjuk-e őket támadásunk előtt elárastani (hiszen elég cseh szókötő árt, akik előkészületeinket láthatták) és ezért nehéz tűzérőinket — legalább részben, hogy támadásunk alatt biztosan és zavartalanul hathasson és a mi gázlövésünk hordtávolán kívül legyen — annyira visszavonják, hogy az én tűzérőim el ne érhesse és így zavartalanul tüzelhessen miránk. Az első esetet nem tartom valószínűnek, míg a másodikat biztosra veszem. Átkelésemet ez a legnagyobb fokban veszélyezteteti és támadásomat a Montellon esetleg lehetetlenné teszi. Helyzetem így rendkívül nehéz lesz, amíg az ellenségéhez nehéz tűzérő az én tűzérőim ellenbátása nélkül zavartalanul dolgozhatik. Megint a cseh gonoszág és esküszegés rengeteg ártatlan vérbe kerül.

Két nap óta óriási esőzések! A folyók hihetetlenül feldagadnak. Ez is lehetetlenné teheti holnaputáni támadásomat.

Tegnap megnéztem az új, 38 centiméteres tarackomat; óriási nagy löveg, első lövést támadásom reggelén fogja tenni.

Lassan derül és megszűnt az eső. Így talán a kelő nap 15-én, ha az lsten segít, a Montellon fog már bennünket találni.

Mikor megkérdeztek és a leghatározottabban ellenem ezt ez offenzívát ilyen formában és csapataink állapotára, meg készülszünk-e való tekintettel annak elhalasztását kértém irásban — amit az AOK röviden visszautasított — és óva intettem, mondva, hogy így ez büntet, mert elhamarkodják és anélkül, hogy az előkészületek tökéletesen be lennének fejezve, egy képtelen, esztelen hadműveleti tervet hajtanak végre.

Hogy én résztveszek benne, azért van, mert lemondásomat megtiltották és mert azt hiszem, hogy a legrosszabb esetben hadseregemet még tühető állapotban fogom majd a Piave innenső partjára visszahozhatni.

A Montellon csekély veszteséggel el fogom foglalni, de tartalék nélkül és főképp olyan kevés áthajózási anyaggal, mint amennyi rendelkezésemre áll, a támadás meg fog akadni, különösen, ha Conrad Assiagnónál vereséget szenved, amit biztosra veszek, akkor az lsten irlgalmazom nekünk. Akkor jön csak a nagy baj, mert nincs tartalék és jóna nagy katasztrófa, a visszavonulás, kevés eszközzel.

Vérben szentelt nagy nap lesz az, melyen újból meg kellene vernünk az ellenséget, hogy békét kapjunk.

Amennyire a kevés anyagokkal lehet, úgy ahogy elkészültem a nagy támadásra és egész szívből bízza, csapataim sorsát a jó lsten kezébe teszem le. Vezérelje győzelemre és oltalmazza meg őket.

Miután alig van miből élünk, elrendeltem a rekvirálást és így a népnek 17 főre egy marhája fog maradni. Nagy szerencsétlenség lesz ebből, ha nem lesz pótolva.

Megjelent „HOGYAN KISÉRJÜK A MAGYAR NOTÁT ZONGORÁN”, II. bővített kiadása. Megint valamely dalam, vagy táncdarab zeneileg helyes és izlées kisérlészerkesztésére, számos kotta dalam példa és magyarázattal. Bérmentve küldi 2.20 P. vagy bilyeg ellenében, vagy utánvéttel Reichter Ferenc áll. tanító, Pestszentimre. Magántanulása, ajándéknak alkalmas. Kultuszminisztérium bírlátát I. kiadás kiállotta.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.

12371/1933. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Szilárdy István és Bélától kisérlátott O. F. B. télepen megüresedett 52. sz. ház helyre pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen ház helyre igényt tartanak, hogy igényüket f. év november 11-ig a város főjegyzőjénél jelentsék be.

Salgótarján, 1933. október 24.

A polgármester helyett:

Dr. Fípus Béla s. k.
főjegyző.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
13506/1933.

A város közönségéhez!

Az ország burgonyatermése előreláthatólag 6—7 millió q-val fogja meghaladni a múlt év termését.

Ezt a mennyiséget értékesíteni csak úgy lehet, ha igyekszünk kisérlatani a külföldről behozott rizst és helyette a magyar kéz munkálta burgonyát fogyasztjuk.

A mai rendkívüli és súlyos viszonyok között fokozottabban mértékben kötelességünk mindent megtenni, hogy a magyar föld termése megfelelő elhelyezést nyerjen, hogy kisérlatunk a lehetőség az idegen árut és e kettős celekeddél szolgálattal tegyünk a megpróbáltatások sulya alatt roskadozó Hazánkknak és az életért erejének utolsó meglesztésével küzdő sok millió munkás kezének.

Felkérem a város mindíg hazafiasan gondolkodó közönségét, hogy megértő szeretetükkel karolják fel a magyar föld terményei fogyasztásának fokozására irányuló ezen mozgalmat és szorítsák ki saját háztartásukból az idegen föld és idegen munkások termelvényeit.

Salgótarján, 1933. november 4.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

**Sürgös új cipő 6 órán belül!
Sürgös talpalás 1 óra alatt elkészül!**

ÉRTESÍTÉS

B. tudomására adom, hogy cipész műhelyemet **gyorstalpaló** műhellyel kibővítettem. — Arra törekszem, hogy a rendelőközönségnek **versenyen felüli árak mellett** anyagban és munkában aránylag csekély összegért a legjobbat nyújtsam.

Teljes felelősség mellett a következőket készítem

Férfi talpalás — — — 2.—	Női talpalás — — — 1.50
Férfi sark. v. gumi 0.90	Női sark. v. gumi 0.60
Férfi borítás fekete, színes boxból v. lackból 7.—	Női borítás fekete, színes borjúb. v. lackból 6.—
Férficipők mérték után a legjobb anyagból	Női cipők mérték után a legjobb anyagból:
fekete borjúb. box, színes borjúb. box la. lackból 14.—	fekete borjúb. box, színes borjúb. box la. lackból 12.—

A felsoroltakon kívül készítek fájós, vagy hibás lábakra, (orvosi rendelésre is) **orthopéd cipőt**, sie és egyéb sportcipőt, fiu és leánycipőt a legolcsóbb áron. — Tessék próbarendelést tenni, hogy meggyőződhessen anyagom és munkám kiválóságáról!

Tisztelettel:

Agócs József

Salgótarján, Pécskő-u. 2. Tel.: 37.

Közösen Japán ellen?

Napjaink legérdekesebb külpolitikai eseménye Litvinov orosz külügyi népbiztos amerikai utazása, amellyel a külföldi nagy újságok különösen sokat foglalkoznak, mert messzemenő következtetéseket vannak le belőle. Még nagyobb figyelmet érdemel az a körülmény, hogy Washingtonba való utazásában megállt Páriban, ahol a francia külügyminiszterrel tanácskozott.

A nemzetközi politika boszorkánykonyháján régóta sürögnek a szakácsok, hogy valahogyan kitalálják a világmegváltó csodaszert, amellyel egyszerre jölklik az emberiség. Eddig az Amerikai Egyesült Államok a legridegebben elárkóztak a szövettel való minden érintkezésről, nem ismerték el a bolsevista rendszert törvényesnek, míg most egyenesen meghívták tanácskozára, aminek viszont igen mélyreható oka van. Japán a közös mumus és ellenség, amely a világháború után rengeteg volt német gyarmatot kapott az Ázsiától keletre és tengerben, azoktól el foglaltat Mandzsiát és veszedelmes szorongatja állandó terjeszkedési vágyával nemcsak a szovjetet és Kínát, hanem Ázsia óriási déli félszigetét, sőt magát Ausztráliát is. Ezen a magyar szemmel fel sem becsülhető kiterjedésű földön pedig a francia, angol, holland (Batávia, Új-Guinea) és amerikai érdekeket fenyegeti, ami közös eljárásra ösztönzi az érdekelteket. Legjobban a szov-

jet alatt ég a föld, ezért mozgolódik Litvinov, hogy megtalálja a szövetségeseiket.

Ilyen szempontból szemlélve az eseményeket, különösen meg lehet érteni, miért békelt meg Anglia oly váratlanul a szovjettel, miért fogadja, sőt hívja Roosevelt Litvinovot, miért fenekelt meg véglegesen a leszerelési értekezlet Genfben, ahonnan viszont Japán meg a tavaszszal kivonult. A nagyhatalmak minden erejükkel fegyverkeznek, egymásulán indulnak az ázsiai vizekre a hadihajók és építik az erődítményeket, hogy ellensúlyozzák a legerősebb keleti nagy hatalom: Japán hasonló intézkedéseit.

Amerika belső gazdasági harca egyre élesebb és kiméletlenebb lesz, amiből most hozzájárul Japán gyárlapának rohamos terjeszkedése Keleten. Nem marad tehát más hátra, mint a közös eljárás és együttes fellépés, hogy gátat vessenek a veszedelem növekedésének, mert azt jól tudják, hogy külön-külön egyikse kirekedhetik felül, már a nagy távolság miatt sem.

Amíg tehát mi középeurópa, vagy legfeljebb Európa sorsa felett aggodunk, a nemzetközi politika párnázott ajtajai mögött Ázsia jövője a legnehezebb gond, sok ezer kilométernyi távolságban fog eldőlni a mi földrészünk sorsa is, mert ebben a kérdésben elenyésző pontocskának számít a Duna völgyének, vagy akár Németországnak ügye is.

Jóházból 4 középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik acélgyári élelmezési üzlet.

Háztulajdonosok

figyelmébe ajánlom, hogy csakis az idevaló éghajlathoz szokott gyümölcsfákat ültessenek.

Kaphatók minden fajban **leszállított árban** sorfák és diszcserejk is stb. Itt az ősz a gyümölcsfa ültetés ideje, adjon ki és tekintse meg kertészeteimet **Forgács-utca 20 szám alatt.**

Lugert Leó és fia
kertésze.

Talált tárgyak. 1933. szeptember 4-én a salgótarjáni közbiztonság előtt egy kocsiampát, okt. 17-én a Fő-téri állomás előtt 3 db. kulcsot találtak. Igazolati tulajdonosaink átvehetik a rendőrkapitányságon.

Olvasóinkhoz! Értesítjük t. olvasóinkat, hogy az alábbi szelvény kivágásával a pénztár 2 drb. bármely helyre szóló jegyet szolgáltat ki 50% kedvezménnyel.

SZELVÉNY.

Ezen szelvény ellenében a Bethlen-téri szinpad pénztára bármely d. u. vagy esti előadásra ünnep és vasárnap 2 db. 50 százalékos jegyet szolgáltat ki.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

11. Sz. 12. V.	15. Sz. 16. Cs.
ÉGI TITÁNOK Három napig!	16 éven felülieknek. A kék szalon titka Dráma. FILLÉRES GYORS Magyar filmoperett.
Híradó.	Jón! Jón! TARZAN

Előadások kezdete: szerdán és csütörtökön este 8, szombaton este 7, 9, vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 óra.